

บันทึก

เรื่อง อำนาจของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
พ.ศ.๒๕๑๙ และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการ
ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ ภายใต้
บังคับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำนักงาน ป.ป.ส. มีหนังสือ ที่ นร ๑๖๐๓/๒๑๔๖๙ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และที่ นร ๑๖๐๓/๒๓๑๒๑ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงาน ป.ป.ส.ได้รับขอหารือจากเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ จำนวนมาก กรณี
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีบทบัญญัติกระทบถึงวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานและ
พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทั้งสองฉบับ ฉะนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ และพระราชบัญญัติมาตรการใน
การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ โดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย สำนักงาน ป.ป.ส.ขอหารือในข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานและ
พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทั้งสองฉบับว่า จะสามารถปฏิบัติดังเช่นที่กระทำมาได้หรือไม่
เพียงใด ทั้งนี้ โดยมีปัญหาข้อหารือดังต่อไปนี้

๑. อำนาจของเจ้าพนักงานในการเข้าค้นเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะ
ใด ๆ หรืออำนาจตรวจค้นบุคคลใด ๆ ตามมาตรา ๑๔ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๔ จะกระทำได้อหรือไม่ อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา
๓๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. อำนาจของเจ้าพนักงานในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับ
ยาเสพติดตามมาตรา ๑๔(๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙
จะกระทำได้อหรือไม่ อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑และมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย

๓. อำนาจของเจ้าพนักงานในการควบคุมผู้ถูกจับเพื่อทำการสอบสวนตามมาตรา
๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙จะกระทำได้อหรือไม่
อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑ และมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔. อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าค้นเคหสถาน สถานที่ หรือ
ยานพาหนะใด ๆ ตามมาตรา ๒๕ (๓) ประกอบกับมาตรา ๒๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ จะกระทำได้อหรือไม่

อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๒๓๘ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๕. เจ้าพนักงานจะสามารถนำตัวผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับกุมในคดีอาญาเสด็จมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนได้หรือไม่ อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักงานกฤษฎีกา (สำนักงาน ป.ป.ส.) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง อำนาจของเจ้าพนักงานในการเข้าค้นเคหสถานสถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ หรืออำนาจตรวจค้นบุคคลใด ๆ ตามมาตรา ๑๔ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ จะกระทำได้อหรือไม่ อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๒๓๘ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น เห็นว่า เจ้าพนักงานยังคงมีอำนาจเข้าค้นเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ โดยไม่ต้องมีหมายค้นตามมาตรา ๑๔ (๑) และ (๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้ โดยถือเป็นเหตุจำเป็นซึ่งเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง^๒ และมาตรา ๒๓๘^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังที่คณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ มาตรา ๑๔ เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจค้น ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือจับกุมบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือบุคคลที่จะถูกจับได้หลบซ่อนอยู่ในเคหสถานหรือสถานที่นั้น ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดนั้นจะถูกโยกย้ายหรือบุคคลที่หลบซ่อนอยู่จะหลบหนี ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

(๒) ค้นเคหสถาน สถานที่ หรือบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยึด หรืออายัดยาเสพติดหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

^๓ มาตรา ๒๓๘ ในคดีอาญา การค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ได้เคยตอบข้อหารือของกรมตำรวจตามเรื่องเสร็จที่ ๒๐๙/๒๕๔๑ เรื่อง อำนาจค้นในที่รโหฐานโดยไม่ต้องมีหมายค้นของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และอำนาจค้นโดยไม่มีหมายค้นในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในส่วนที่เป็นที่รโหฐานของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๔ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ^๔ แจ้งให้สำนักงานป.ป.ส.ทราบแล้ว ซึ่งต่อมา คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาบทความความเห็นดังกล่าวแล้วมีมติเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ส่วนอำนาจค้นบุคคลใด ๆ ตามมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๔ นั้น เจ้าพนักงานก็สามารถกระทำได้ โดยถือเป็นเหตุจำเป็นซึ่งเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๑ วรรคสาม^๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ด้วยเหตุผลทำนองเดียวกัน

ปัญหาประการที่สอง อำนาจของเจ้าพนักงานในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ จะกระทำมิได้หรือไม่ อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑ และมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น เห็นว่า โดยที่มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทำกระเทือนสารสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” ประกอบกับมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย... การจับ คမ်း ชั่ง ตราวจัณฑ์ตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” และมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติว่า “ในคดีอาญา การจับกุมและคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่ถูกกฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่

^๔ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๓๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๑

^๕ มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับ คမ်း ชั่ง ตราวจัณฑ์ตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จะจับผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” ฉะนั้น การพิจารณาตีความเกี่ยวกับการจับบุคคลโดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมายจึงต้องคำนึงถึงความจำเป็นและการกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้น

เมื่อได้พิจารณามาตรา ๑๔ (๓)^๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้เจ้าพนักงาน ฯลฯ มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้เป็นกรณีพิเศษเพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและเจ้าพนักงานที่จะมีอำนาจเช่นนี้ก็มิใช่เจ้าพนักงานทั่วไป แต่จะต้องมีการแต่งตั้งเป็นพิเศษโดยมีการกลั่นกรองคุณสมบัติและระดับตำแหน่งของผู้รับการแต่งตั้งด้วย ดังจะเห็นได้จากความในวรรคสองของมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ที่บัญญัติว่า “เจ้าพนักงานตำแหน่งใดและระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น” อีกทั้งเมื่อได้พิจารณาอำนาจจับกุม อำนาจสอบสวน และอำนาจควบคุมผู้ถูกจับเพื่อทำการสอบสวนตามมาตรา ๑๔ (๓) และ (๔)^๗(และมาตรา ๑๕^๘ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการเดียวกันซึ่งมีความจำเป็นสำหรับคดียาเสพติดที่จะต้องสอบสวนผู้ต้องหาเพื่อนำไปสู่ตัวยาเสพติด ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) จึงเห็นว่า อำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ถือเป็นเหตุจำเป็นซึ่งเข้าข้อยกเว้นให้เจ้าพนักงานสามารถจับได้โดยไม่มีหมายตามมาตรา ๓๑ วรรค

^๖ มาตรา ๑๔ เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

(๔) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖) ข้างต้น

^๘ มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามมาตรา ๑๔ ให้ถือว่ากรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจตามมาตรา ๑๔ (๓) มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับตามมาตรา ๑๔ (๓) ไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวัน เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวหรือก่อนนั้นตามที่จะเห็นสมควร ให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ โดยมีให้ถือว่า การควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สาม^๙(๙) และมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง^{๑๐} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ปัญหาประการที่สาม อำนาจของเจ้าพนักงานในการควบคุมผู้ถูกจับเพื่อทำการสอบสวนตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ จะกระทำหรือไม่ อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑ และมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น เมื่อได้วินิจฉัยปัญหาประการที่สองแล้วว่าอำนาจจับกุม อำนาจสอบสวน และอำนาจควบคุมผู้ถูกจับเพื่อทำการสอบสวน ตามมาตรา ๑๔ (๓) และ (๔) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่จะต้องสอบสวนผู้ต้องหาเพื่อนำไปสู่ตัวยาเสพติด ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น อำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ จึงถือเป็นเหตุจำเป็นซึ่งเข้าช้อยกเว้นให้เจ้าพนักงานสามารถจับได้โดยไม่มีหมายตามมาตรา ๓๑ วรรคสาม และมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๙) จึงเห็นว่า อำนาจควบคุมผู้ถูกจับเพื่อทำการสอบสวนตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ถือได้ว่าเป็นเหตุจำเป็นซึ่งเข้าช้อยกเว้นให้เจ้าพนักงานสามารถควบคุมได้ตามมาตรา ๓๑ วรรคสาม^{๑๑}และมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง^{๑๒} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ปัญหาประการที่สี่ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าค้นเคหสถานสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ตามมาตรา ๒๕ (๓) ประกอบกับมาตรา ๒๕ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ จะกระทำหรือไม่ อย่างไร ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น เห็นว่า อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาและทรัพย์สินของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕) ข้างต้น

^{๑๐} มาตรา ๒๓๗ ในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่

ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

(หมายเหตุ:- อนึ่ง บทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ ดังกล่าวข้างต้นยังไม่มีผลใช้บังคับ โดยผลของบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๓๕ (๖) บัญญัติว่า ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้)

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖) ข้างต้น

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๐) ข้างต้น

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาเพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๙^{๑๓} มาตรา ๒๐^{๑๔} มาตรา ๒๓^{๑๕} และมาตรา ๒๗^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ และโดยที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ มีเจตนารมณ์เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวขึ้นโดยเฉพาะ^{๑๗} ฉะนั้น อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าค้นเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ โดยไม่ต้องมีหมายค้นตามมาตรา ๒๕ (๓) ประกอบกับมาตรา ๒๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ จึงถือเป็นเหตุจำเป็นซึ่งเข้าข้อยกเว้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถกระทำได้ตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง^{๑๘} และมาตรา ๒๓๘^{๑๙} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^{๑๓} มาตรา ๑๙ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหาใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรณให้คณะกรรมการทราบก็ได้

^{๑๔} มาตรา ๒๐ ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา หากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสน่หา หรือรู้ถือว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย และให้นำความในมาตรา ๑๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๑๕} มาตรา ๒๓ เมื่อคณะกรรมการหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็วแล้วรายงานให้ทราบ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๖} มาตรา ๒๗ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและทรัพย์สินที่คณะกรรมการมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดตามมาตรา ๒๒ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นไปพร้อมกับฟ้องหรือจะยื่นคำร้องก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๗} หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวขึ้นโดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒) ข้างต้น

^{๑๙} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓) ข้างต้น

ปัญหาประการที่ห้า เจ้าพนักงานจะสามารถนำตัวผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับกุมในคดีอาชญากรรมมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนได้หรือไม่ เพียงใด ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น เห็นว่าแม้ว่ามาตรา ๓๓^{๒๐} และมาตรา ๓๔^{๒๑} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะเป็นบทบัญญัติที่มีถ้อยคำทำนองเดียวกันกับมาตรา ๒๙^{๒๒} และมาตรา ๔๗^{๒๓} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ก็ตาม แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ได้มีบทบัญญัติที่ส่งเสริมและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔^{๒๔} มาตรา ๒๖^{๒๕} และมาตรา ๒๘^{๒๖} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉะนั้น โดยหลักแล้ว เจ้าพนักงานจะนำตัวผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับในคดีอาชญากรรมมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนได้เท่าที่ไม่เป็นการปฏิบัติต่อผู้นั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด และไม่เป็นการเปิดเผยหน้าตา ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้นั้นต่อสาธารณชนให้

^{๒๐} มาตรา ๓๓ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

^{๒๑} มาตรา ๓๔ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

^{๒๒} มาตรา ๒๙ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๓} มาตรา ๔๗ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชน

^{๒๔} มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

^{๒๕} มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกระดับ ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

^{๒๖} มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

ทราบว่าคุณต้องหาหรือผู้ถูกจับกุมดังกล่าวเป็นใครทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวข้างต้น ส่วนการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนอันเป็นการละเมิดบทบัญญัติมาตรา ๓๔ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น กรณีใดจะเข้าข่ายยกเว้นให้กระทำได้เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนตามความตอนท้ายในวรรคสองของมาตรา ๓๔^{๒๗}ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) เห็นว่า จำเป็นต้องพิจารณาโดยอาศัยข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๑

^{๒๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒๑) ข้างต้น